

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.608

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Tretji sestanek za sporazum s Hrvači

Dne 22. aprila se je pripeljal iz Beogra-
da v Zagreb z brzim vlakom predsednik
vlade Dragiša Cvetković. Sprejeli so ga
predstavniki oblasti z namestnikom bana in
poveljnikom armije na čelu. S kolodvora
se je predsednik odpeljal v banako palačo,
kamor je prispel ob pol desetih tudi dr. V.
Maček. Ostala sta v razgovoru do enajstih.
Razgovor se je nadaljeval ob petih popol-
dne. Bil pa je to pot le kratek. Novinarjem
je bilo sporočeno, da se bosta predsednik
Cvetković in dr. Maček sestala vnovič dne

24. aprila dopoldne. Dr. Maček se je iz ban-
ske palače odpeljal z avtomobilom v svoje
stanovanje na Prilazu, predsednik vlade in
vršilec dolžnosti bana Mihaldžić pa sta se
odpeljala na sprehod.

Dne 23. aprila je bilo v Zagrebu ob 11.45
izdano naslednje uradno poročilo: »Pred-
sednik kr. vlade Dragiša Cvetković se je
dopoldne ponovno sestel z dr. Mačkom,
predsednikom HSS. Sklenjeno je bilo, da se
razgovori nadaljujejo po dveh ali treh
dneh.«

Naš zunanji minister v Benetkah

Naš zunanji minister dr. Aleksander Cin-
car-Marković je odpotoval 22. aprila na
sestanek z italijanskim zunanjim mini-
strom grofom Ciano v Benetke. Pred-
stavnika naše države so že slovesno spre-
jeli in pozdravili zastopniki italijanske ob-
lasti in fašistične stranke v Postojni. Be-
netke so mu pa priredile posebno svečan
sprejem. Italijanski zunanji minister grof
Ciano je prispel 22. aprila že opoldne z le-
talom iz Rima v Benetke. Beneški kolodvor
je bil našemu zunanjemu ministru v po-
zdrav okrašen z jugoslovanskimi in itali-
janskimi zastavami ter ves v zelenju. Pred
njim se je zbrala velika množica ljudstva.
Vlak se je ustavil med igranjem jugoslo-
vanske himne. Grof Ciano se je s Cincar-
Markovićem pristrčno pozdravil, potem pa
mu predstavil zbrane odličnike, med njimi
tudi beneškega prefekta senatorja Catalu-
na, poveljnika gornjega Jadrana admirala
Tura, zveznega tajnika fašistične stranke
Oscaria, poveljnika armije generala Sor-
tebra, beneškega župana grofa Marcela,
svoje sodelavce: veleposlanika Buttia,
opolnomočenega ministra Vitettia in dru-
ge. Oba zunanja ministra sta obšla čast-
no četo 53. pehotnega polka. Poleg čete so
stali v slavnostnih oblekah častniki suho-
zemske vojske, letalstva in mornarice v
Benetkah. Ministra sta nato obšla še odde-
lek fašistične mladine, ki ju je navdušeno
pozdravljala. Prav tako jima je vzdikala
velika množica, ki se je zbrala pred po-
stajo.

Med nazdravljanjem in igranjem jugo-
slovanske in italijanske himne sta se oba
ministra odpeljala z motornimi čolni v
»Grand hotel«, kjer so bili za nju priprav-
ljeni prostori.

Benetke so bile 22. aprila zvečer na čast
našemu in italijanskemu zunanjemu mini-
stru slavnostno razsvetljene.

Prvi razgovor med obema državnikoma
se je vršil v »Grand hotelu«. Ob 21 je ita-

lijanski zunanji minister priredil v počasti-
tev dr. Markovića slavnostno večerjo, ka-
tere se je udeležilo 80 najuglednejših pred-
stavnikov javnega življenja. Po večerji je
bil sprejem.

Drugi razgovor jugoslovanskega zuna-
njega ministra dr. Markovića in italijan-
skega grofa Ciana je pričel 23. aprila v
»Grand hotelu« in je trajal poldrugo uro.
Po tem razgovoru je bilo izdano naslednje
uradno poročilo:

V teku razgovorov, ki sta jih imela v
Benetkah 22. in 23. aprila 1939 italijan-
ski zunanji minister grof Ciano in jugoslo-
vanski zunanji minister dr. Cincar-Marko-
vič, so bila vsestransko proučena razna
vprašanja, ki zanimajo v današnjem polo-
žaju obe sosedni in prijateljski državi, pri
čemer so se upoštevali tudi zadnji dogod-
ki v Albaniji. Ta proučitev je še enkrat po-
trdila popolno pristrčnost, ki obstoja v od-
nosih med Italijo in Jugoslavijo po zaklju-
čitvi beograjske pogodbe, ki je zavarovala
mir na Jadranu, kakor tudi spoštovanje
medsebojnih koristi, ki so okrepljene na
vseh področjih in vseh smereh. Oba mini-
stra sta bila soglasna, da se sodelovanje,
polno zaupanja, ki obstoja med obema drža-
vama ter med Jugoslavijo in Nemčijo,
poglobi tako na političnem kakor tudi na
gospodarskem polju v svrhu ohranitve mi-
ru in izboljšanja pogojev stalnosti v Podu-
navju. Kar se tiče odnosov z Madžarsko,
sta oba zunanja ministra proučila položaj
na podlagi nedavnih manifestacij ter sta
ugotovila z zadovoljstvom, da so odprle
pot h koristnemu sporazumevanju med
vladama v Beogradu in Budimpešti.

Opoldne 23. aprila je beneška mestna ob-
čina priredila na čast jugoslovanskemu zu-
nanjemu ministru dr. Cincar-Markoviću
slavnostni obed, po katerem je odpotoval
nazaj v Jugoslavijo. V Postojni so se pred-
stavniki italijanske oblasti svečano poslo-
vili od našega zunanjega ministra.

Smernice varnosti

Prislovična je postala hvala dobrega so-
sedstva. Dobra sosesčina to hvalo tudi v
popolni meri zasluži. Že v tem je precejš-
nja mera dobrine, če med sosedi ne vlada
nasprotstvo. Če si dva soseda nasprotuje-
ta, nosita škodo oba. Še večja je škoda,
če se sovražita. Iz sovraštva se rodijo raz-
prtije, ki motijo urejeno sožitje. Če te raz-
prtije trajajo ter se večajo, se iz njih ro-
di pravda, ki stalno zastruplja medse-
bojno razmerje. Da se pride v okom vsem
morebitnim sporom, je treba vse medse-
bojne zadeve uravnati po merilu pravič-
nosti, ki zahteva, da se vsakemu da to,
kar mu gre. S te osnove potem gradi kr-
ščanska ljubezen tisto prijateljstvo, ki po-
menja višek dobrega razmerja med sosedi,
in ki je jamstvo trajnega miru in pospe-
šilo dobrobiti za obe udeleženi strani.

Kar smo doslej rekli o dobri sosesčini,
njenih pogojih in učinkih, velja tudi o
razmerju med sosednimi državami. Nape-
tost med dvema sosednjima državama spri-
čuje neurejenost razmer, ki vladajo med
njima. Redovite razmere: že to je pozitiv-
na činjenica v odnosu države do države,
zlasti če sta si ti državi sosedni. Prijatelj-
sko razmerje pa je najboljša oblika soses-
čine med dvema državama, ki s svojim
ozemljem mejita druga ob drugo. Takšno
razmerje dokazuje, da med tema država-
ma ni sporov ne radi državnih meja ne
radi kakšnih zahtev, ki bi jih imela ta ali
druga država, še manj pa radi krivic, na
katerimi bi se pritoževala ena ali druga
stran. Takšno razmerje je najtrdnjše
jamstvo miru za obe državi.

Naša jugoslovanska država se trudi, da
je z vsemi svojimi sosedi ne samo v pra-
vilnih, marveč tudi v prijateljskih odno-
sih. Prijateljsko razmerje do sosedov: to
je ideja-vodnica njene zunanje politike. V
tem pravcu je bila usmerjena politika naše
države zlasti napram obema velisilama,
ki sta nam sosedni: napram Nemčiji in
Italiji. Ta naša politika je tem laže dose-
gla svoj uspeh, ker nimata ne Italija ne
Nemčija do nas nobenih teritorialnih
(ozemnih) zahtev, ko je vendar vsemu
svetu znano, da biva onstran naših drža-
vnih meja pol milijona samo slovenskih na-
ših rojakov. Kar se tiče narodnih manjšin,
ki prebivajo v naši državi, je pa tudi zna-
no in priznано dejstvo, da uživajo vse pra-
vice narodno-manjšinskega varstva. Naši
gospodarski stiki z obema našima veliki-
ma sosedama se razvijajo na osnovi skle-
njenih pogodb v popolno obojestransko
zadovoljstvo.

O prijateljskem razmerju Nemčije in Ita-
lije do naše države, ki temelji na oboje-
stranskih interesih, spričujejo dejstva in
izjave iz najnovejšega časa. Pretekli teden

30. aprila 1939 vsi na kmečki tabor v Celje!

je nastopil novi poslanik kraljevine Jugoslavije v Berlinu, dr. Ivo Andrić, svoje mesto ter je izročil svoje poverilnice nemškemu kanclerju Adolfu Hitlerju. V svojem odgovoru na nagovor našega poslanika je Adolf Hitler izjavil: »Z živim zadovoljstvom sem razbral iz vaših besed, da vidite, g. poslanik, ustrezajoč želji svoje vlade, da se prijateljsko razmerje med obema državama utrdi, prav tako kakor vaš gospod predsednik svojo glavno nalogo v izgradnji in poglobitvi tega razmerja. Jaz sam in vlada rajha imava isto voljo in nazor, da obstoje za zblizanje med našima dvema državama v smislu dobre sosesčine na kulturnem in gospodarskem področju najboljši pogoji.« — Kar se tiče našega prijateljskega razmerja do Italije, je trdno zasnovano na prijateljski pogodbi, ki je prav dobro prestala dveletno preizkušnjo. Ob italijanski akciji v Albaniji v velikem tednu se je to razmerje utrdilo, ker se je šef italijanske vlade Mussolini z vsem italijanskim ljudstvom prepričal o iskrenosti našega mišljenja in postopanja. Šef italijanske vlade se trudi, da bi tudi

odnose Madžarske do naše države dvignil do višine prijateljstva. To je tudi bil eden izmed ciljev razgovorov, ki jih je imel Mussolini pretekli teden v Rimu z madžarskim ministrskim predsednikom grofom Telekyjem in zunanjim ministrom grofom Czakyjem.

Pravec naši zunanji politiki narekujejo interesi naše države, ki jih hočemo zavarovati na vsak način. Mi smo miroljubno ljudstvo, ki odklanjamo vojno razračunavanje. Če se velike sile ne morejo drugače pogoditi med seboj, kakor s sredstvom orožja in vojne, je to njihova stvar. Mi tega ne moremo preprečiti, če tudi želimo, da se vsa pereča vprašanja rešijo tako, kakor je predložil predsednik Roosevelt v svoji mirovni poslanici. Upati je, da bodo velesile končno našle neko srednjo pot sporazuma. Interes držav in vse Evrope to zahteva. Ko odobravamo pravec naše zunanje politike, kakor se je vršil doslej, želimo, da bi pristojni činitelji v državi vodili barko naše državne politike v preizkušenih smereh varno skozi razburkane valove sedanosti.

Važna rešitev o trošarinah na vino

Zakon o izpremembah in dopolnitvah državne trošarine, ki je stopil v veljavo 20. aprila 1932, je določil, da je vino in žganje, ki ga prodajajo vinogradniki-proizvajalci pod določenimi pogoji (to je: naenkrat v najmanjši količini 5 litrov na podeželju in 10 litrov v mestnih občinah na mestu proizvodnje in 50 litrov vina, oziroma žganja 25 litrov izven tega mesta) konsumentom, oproščeno vsake trošarine in takse. Kljub tem določilom pa so nekatere občine pobirale trošarino tudi od vina, ki so ga prodajali proizvajalci pod navedenimi pogoji naravnost konsumentom. Zaradi tega so se nekateri vinogradniki v savski banovini proti temu pritožili ter dosegli odločbo upravnega sodišča v Zagrebu in odločbo državnega sveta v Beogradu. Ti dve odločbi jasno in določ-

no razsojata to-le: Kmetovalci-proizvajalci vina in žganja se pri prodaji svojih pridelkov z lastnega zemljišča ne smatrajo, ako se držijo zgoraj navedenih pogojev, za točilce na drobno in zato niso obvezni plačati nobene trošarine na vino in na žganje. Iz tega razloga so bile dotične občine obsojene, da povrnejo vso neupravičeno pobrano trošarino na vino in žganje. Razsodba upravnega sodišča v Zagrebu je bila izdana meseca februarja 1938 pod števil. 1930—1938 T 876-36, rešitev državnega sveta v Beogradu pa 3. septembra 1938 pod števil. 19.713/38. Iz tega je razvidno, da ni treba na vino, ki ga prodajajo vinogradniki-proizvajalci naravnost konsumentom v 5, odnosno 10 litrski množini, plačati ne občinske ne banovinske trošarine.

Iz raznih držav

Zastopnika Madžarske v Rimu. V minulem tednu sta se mudila v Rimu madžarski ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Czaky. Po slovesnem sprejemu na kolodvoru v Rimu sta bila v avdienci pri kralju in nato so sledili politični razgovori z Mussolinijem. Visokima gostoma na čast je bila prirejena v Beneški palači v italijanski prestolnici večerja, na kateri sta izrekla napitnici Mussolini in Teleky. Oba državnika sta nazdravljala prijateljstvu med Italijo ter Madžarsko in sta tudi oba poudarila prijateljstvo z Jugoslavijo. Zastopnika Madžarske sta bila pred odhodom iz Rima v avdienci pri papežu. G. ban dr. M. Natlačen se je odpeljal 21. aprila na našo obmejno postajo Rakek, kjer je pozdravil madžarskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v imenu jugoslovanske vlade. Vlak, s katerim sta se vračala madžarska državnik preko Pragerskega v Budimpešto, je pripeljal 21. aprila ob 12.59 v Ljubljano.

Romunija na razpotju. Kakor znano, je Nemčija sklenila kmalu po zasedbi Češke in Moravske z Romunijo gospodarski spo-

razum, o katerem smo poročali v našem listu. Pretekli teden je obiskal Berlin romunski zunanji minister Gafencu. Razgovarjal se je z nemškim zunanjim ministrom in je bil sprejet tudi od kanclerja Hitlerja. S tem obiskom bi rada Nemčija pritegnila Romunijo ne le samo gospodarsko, ampak tudi politično na os ali zvezo Berlin-Rim. Pri tem posetu ni došlo do odločilnih sklepov glede bodočega razmerja med Nemčijo in Romunijo. Gafencovim razgovorom v Berlinu jemlje precej vrednosti dejstvo, da se je podal romunski zunanji minister iz Berlina v London in Pariz, ker je nedavno angleški ministrski predsednik Chamberlain s pristankom Francije zajamčil Romuniji meje. Ni še gotovo: ali se bo naslonila Romunija politično na Nemčijo ter Italijo, ali na angleško obrambno zvezo.

Belgija dobila vlado. Po dolgotrajni vladni krizi je uspela v minulem tednu katoliškemu senatorju Pierlotu sestava nove vlade. Ker so odklonili socialisti sodelovanje pod predsedstvom katolika, je prišlo do vladnega sodelovanja med katoliško stranko in liberalci. Nova vlada

ima 13 ministrov, in sicer 6 zastopnikov katoliške stranke, 4 liberalce in 3 neparlamentarce.

Program za obisk angleškega kraljevskega para v Zedinjenih državah. Letošnje poletje se odpelje angleški kraljevski par na obisk angleškega dominijona velike severnoameriške Kanade. Iz Kanade bo prišla angleška kraljeva dvojica v Zedinjene države 9. julija zvečer pri slovitnem Niagarskem slapu. Tam jo bo sprejel poseben odbor, ki bo spremljal angleško kraljevo dvojico na potu po Zedinjenih državah. Angleška kraljeva dvojica bo s posebnim vlakom prispela drugi dan ob 11 dopoldne v ameriško prestolno mesto Washington. Tu bosta sprejela angleškega vladarja predsednik Zedinjenih držav Roosevelt in njegova soproga. V Washingtonu bosta za bivanja angleške kraljevske dvojice prirejena v Beli hiši ter v parku angleškega poslanstva velika sprejema. Zvečer bo v Beli hiši, v kateri biva predsednik, slavnostna večerja. Drugi dan odpotuje angleški kraljevi par v Rooseveltovem spremstvu v Mountvernon, kjer bo angleški kralj položil venec na grob največjega ameriškega državnika in organizatorja Združenih držav Jurija Washingtona. Nato bo angleški kralj obiskal vojaško pokopališče v Arlingtonu, kjer bo položil venec na grob neznanega junaka. Nato se gosta vrne v Belo hišo. Angleška kraljeva dvojica bo nato odpotovala v Njujork, kjer bo obiskala svetovno razstavo.

Japonsko-kitajska vojna

Splošen oris kitajske ofenzive

Razburiljivi in malodane dnevno se menjajoči važni dogodki v Evropi so odtegnili pozornost javnosti od japonsko-kitajske vojne, ki povzroča v zadnjem času največje skrbi, težkoče in nevarnost za Japonce. Kitajski maršal Čankajšek je začel s pomočjo ruskega topništva z velikimi uspehi ofenzivo na 2500 km dolgi fronti od pokrajine Šansi na severu do važnega trgovskega mesta Kanton na jugu. Na severu province Šansi so Kitajci zavzeli važno cestno križišče Maocin; pri Čengčavu, važnem križišču lunghajske železniške proge, za katerega so se vršili pred enim letom tako hudi boji, so bili Japonci potisnjeni 65 km daleč od lunghajske proge. Po kitajskih poročilih je nadalje popolnoma strta tudi japonska ofenziva v pokrajini Hupeh. Tamkajšnje japonske čete so bile potisnjene tako daleč nazaj, da so sedaj 70 km za črto, ki so jo zasedli komaj pred enim mesecem. Južno od Kajfenga se vrše sedaj srditi boji.

Za Kanton

V najnovejši kitajski ofenzivi, ki je zajela pet pokrajin, so osredotočeni vsi napadi Kitajcev, kojih moč cenijo na 120 tisoč mož, na mesto Kanton. V Kantonu je bilo prvotno le 15.000 Japoncev. Kakor hitro so pa Japonci uvideli, da gre pri tej kitajski ofenzivi za zavzetje Kantona, so začeli po Biserni reki pošiljati za kantonsko garnizijo nova ojačenja. Po vesteh iz francoskih virov je bil obroč kitajskih čet krog Kantona 19. aprila sklenjen in so bili Kitajci oddaljeni od mesta ponekod samo še 5 km. Umik Japoncev iz Kantona je mogoč le še po Biserni reki.